

Wspomnienie
o dr Janie Zygmuncie Suchowiaku
1924-2005

Jan Zygmunt Suchowiak urodził się 30 kwietnia 1924 roku.

Przed wojną to znaczy do 1939 roku ukończył 3 klasy Państwowego Gimnazjum im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Warszawie, a w czasie okupacji ukończył w 1944 roku oficjalną szkołę Chemische Fach – Schule II° (dawne Liceum Chemiczne w Warszawie) uprawniającą po wojnie do studiów na drugim roku Wydziału Chemii Politechniki.

Równocześnie pracował w różnych polskich firmach w Warszawie między innymi: w Wytwórni Mydeł i Skór-gumy założonej przez pracowników Centralnego Chemicznego Instytutu Badawczego (CHIB) na Żoliborzu, był też nawijaczem cewek, robotnikiem płacowym w fabryce marmolady, tragarzem itp.

W 1942 roku wstąpił do Armii Krajowej, początkowo do pułku Baszta, a od kwietnia 1943 roku przeniesiony został do organizującej się na Żoliborzu 9 Kompanii Dywersji Bojowej obwodu Żoliborz – w czasie Powstania Warszawskiego miała kryptonim „Żniwiarz”. W jednostce tej od marca 1944 roku dowodził IV drużyną w plutonie 230, w stopniu plutonowego podchorążego.

Przed Powstaniem Warszawskim brał udział w licznych akcjach bojowych niejednokrotnie opisywanych w prasie podziemnej – jedną z nich nawet dowodził. Brał czynny udział w Powstaniu do czasu kapitulacji Żoliborza. Pod koniec Powstania został ciężko ranny. Został odznaczony Krzyżem Walecznych na Polu Walki i mianowany podporucznikiem czasu wojny przez dowódcę Żoliborza plk. Żywiciela.

Jako ranny dostał się do niewoli niemieckiej. Po wypisaniu ze szpitala jenieckiego w Altengrabow, znalazł się w Oflagu XI A Altengrabow wraz z innymi oficerami z Żoliborza.

W styczniu 1945 roku wszyscy zostali przetransportowani do Oflagen Sand Gestel (X^B) w północnych Niemczech. W grupie 29 oficerów podporuczników 4 kwietnia 1945 roku Jan Suchowiak został osadzony w obozie koncentracyjnym Neuengamme koło Hamburga. Przeżył, jak sam określił dzięki temu, że zbliżał się koniec wojny i dzięki istniejącemu już bałaganowi. Po licznych perypetiach osadzono całą grupę w dużym oflagu II^C Lubecka.

Do kraju wrócił pod koniec 1945 roku, odnalazł we Wrocławiu ciężko chorego ojca, który objął Zakład Chemii Ogólnej na Uniwersytecie i Politechnice Wrocławskiej.

Jeszcze w 1945 roku rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim. W 1949 roku po ukończeniu (wraz z egzaminami) trzeciego roku został usunięty ze studiów. Jako przyczynę podano, że „oficerów AK tu nie potrzebujemy”.

Uzyskał skierowanie do pracy w szpitalu Rydygiera (brał udział w nadaniu szpitalowi tej nazwy) na III oddział chirurgiczny jako młodszy asystent, gdzie pracował przez pięć

lat, z tego trzy jako jedyny asystent na 85 łózek. Wykonywał samodzielnie zabiegi z zakresu chirurgii pourazowej, a także zabiegi brzuszne z wyjątkiem resekcji żołądka – tym się zajmował ordynator dr med. Karol Kraus.

W 1956 roku (odwilż gomulłowska) został reaktywowany na IV rok studiów i w 1960 roku uzyskał dyplom lekarza. Po rocznym stażu, głównie na oddziale wewnętrznym, otrzymał nakaz pracy do stacji sanitarno-epidemiologicznej.

Został kierownikiem działu w Miejskiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu. Następnie pełnił funkcję Państwowego Dzielnicowego Inspektora Sanitarnego Wrocław Śródmieście. W 1963 roku, podczas epidemii ospy prawdziwej we Wrocławiu, wszystkie szpitale objęte kwarantanną były zlokalizowane na terenie tej dzielnicy. Od 1965 roku Dr Jan Zygmunt Suchowiak był jednocześnie kierownikiem dużej przychodni obwodowej dla tej dzielnicy (160 tys. mieszkańców).

W 1964 roku uzyskał specjalizację I° z higieny i epidemiologii, w 1968 roku specjalizację II° z organizacji ochrony zdrowia, a w 1970 roku po trzymiesięcznym stażu w Warszawie i zdaniu egzaminu komisyjnego – praktycznego z kliniki chorób zakaźnych – specjalizację II° z epidemiologii.

W 1971 roku został Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym dla województwa wrocławskiego. Było to jedno z większych województw liczące 32 stacje powiatowe.

W 1974 roku został powołany przez Światową Organizację Zdrowia na konsultanta w programie eradykacji ospy prawdziwej w Indiach. Przez cztery miesiące pracował w czasie szczytu epidemii w dwu dystryktach Gonda i Bahrajn nad granicą nepalską w Stanie Utar-Pradesh. W 1975 roku dostał ponownie propozycję pracy w tym programie. Po kilkudniowym przeszkoleniu połączonym z egzaminem został skierowany do stanu Bihar, ale po dwu tygodniach został wezwany ponownie do New Delhi, gdzie zaproponowano mu stanowisko koordynatora krajowego na południu Indii w stanie Andra-Pradesh liczącym 42 miliony mieszkańców. Przyjął to zadanie i przez 4 miesiące pracował z lekarzami rządu stanowego w Andra-Pradesh w stolicy Hydarabad. Było to najwyższe stanowisko wśród Polaków – konsultantów krótkoterminowych w hierarchii fachowo-administracyjnej, jakie udało się osiągnąć. Światowa Organizacja Zdrowia liczyła na kilka miesięcy jego pracy. Niestety został wezwany do powrotu do kraju.

W 1982 roku został powołany na stanowisko Dyrektora Departamentu Inspekcji Sanitarnej. Pełnił tę funkcję do 1987 roku.

Po likwidacji tego Departamentu Dr Jan Zygmunt Suchowiak w 1987 roku odszedł na emeryturę. W tym też roku został odznaczony tytułem honorowym „Zasłużony Lekarz”.

Powyższe informacje przygotowałem na podstawie rękopisu opracowanego przez dr Jana Zygmunta Suchowiaka. Rękopis ten był napisany w końcowym okresie życia i został mi udostępniony jako źródło informacji przez żonę zmarłego panią mgr Marię Suchowiak. Początkowo miałem zamiar opublikować go nawet in extenso.

Dr Jan Zygmunt Suchowiak był człowiekiem nieprzeciętnym. Liczne życiowe sytuacje i zadania, w których uczestniczył podczas swojego ponad 81 lat liczącego życia opisane powyżej, uczyniły Go człowiekiem, nad którym warto się pokłonić i zadumać.

Dr Jana Zygmunta Suchowiaka poznałem wiosną 1960 roku. Pełniłem wówczas w ramach służby wojskowej funkcję Inspektora Sanitarnego Ministerstwa Spraw Wewnętrz-

nych we Wrocławiu. Do moich obowiązków należało między innymi zabezpieczenie sanitarne uroczystości, jakie miały miejsce w mieście Wrocławiu i w woj. wrocławskim w związku z piętnastolecie Ziem Odzyskanych.

Przydzieliłem dr Janowi Zygmuntowi Suchowiakowi pod opiekę „sanitarną” restaurację „Ratuszowa” na wrocławskim Rynku, mimo ostrzeżeń z Jego strony, że ze względu na „akowską” przeszłość będę miał nieprzyjemności, a zgoda na to nie będzie udzielona. Jak wkrótce się okazało, miał całkowicie rację.

Mając to w pamięci, gdy po 1971 roku byłem wicedyrektorem Departamentu Sanitaro-Epidemiologicznego, a następnie Dyrektorem Departamentu Inspekcji Sanitarnej w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej zainicjowałem:

- po przejściu na emeryturę dr Stanisława Przyleckiego objęcie przez dr Jana Zygmunta Suchowiaka funkcji Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu;

- wyjazd do Indii w ramach eradykacji ospy prawdziwej oraz

- objęcie funkcji dyrektora Departamentu Inspekcji Sanitarnej w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej.

Wówczas Jego „akowska” przeszłość nie była już przeszkodą. Wręcz odwrotnie, niejednokrotnie pomagała Mu w awansach. Będąc dyrektorem Departamentu pracował też w Państwowym Zakładzie Higieny.

Jeszcze w osiemdziesiątych latach ubiegłego stulecia zachorował na nieuleczalną chorobę, która doprowadziła Go do zgonu. Z podziwu godnym spokojem i pogłębioną w tym zakresie wiedzą analizował jej przebieg, rozwój, skuteczność stosowanego leczenia i uzyskiwane wyniki. Udzielał się w tym czasie w koleżeńskich spotkaniach, między innymi w spotkaniach naukowych. Był przez lata przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych.

Ostatni raz spotkałem się z Nim w maju 2005 roku. Powiedział mi, że jest bardzo ciekaw wyników wyborów parlamentarnych i prezydenckich jesienią br., ukształtowania się władz w Polsce po wyborach, lecz przypuszczał, że nie będzie Mu dane dożyć tego okresu.

Dr Jan Zygmunt Suchowiak został odznaczony następującymi odznaczeniami:

1. Wojskowymi:

Krzyż Walecznych – 1944

Warszawski Krzyż Powstańczy

Krzyż Armii Krajowej

Krzyż Partyzancki

Medal:

„za Zasługi dla obronności kraju”

- brązowy

- srebrny

Medal Zwycięstwa i Wolności

Medal za Warszawę

2. Cywilnymi:

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

Srebrny Krzyż Zasługi

Krzyż (złoty) PCK

Tytuł honorowy: „Zasłużony lekarz” za wzorową pracę w służbie zdrowia

Liczne resortowe i wojewódzkie odznaczenia np.

„Budowniczy Wrocławia”

Dr Jan Zygmunt Suchowiak zmarł 29 czerwca 2005 roku w osiemdziesiątym drugim roku życia.

W pogrzebie uczestniczyła żona, syn, córka, liczni znajomi, koledzy, towarzysze broni wraz z „akowskim” poczem sztandarowym, w asyście Kompanii Honorowej Wojska Polskiego.

Dr Jan Zygmunt Suchowiak zasługuje na głęboki szacunek ze strony żyjących, a z Jego osiągnięciami, przebiegiem pracy i całego życia powinni być zapoznani młodzi ludzie, zwłaszcza pracownicy służby sanitarno-epidemiologicznej.

Wspomnienia opracował

Wiesław Magdzik